

Stačí jedno
smrtící
sousto...

OCHUTNÁVAČKA

V. S. ALEXANDER

Copyright © 2018 by Michael Meeske

Translation © Zdík Dušek, 2018

Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.

Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z anglického originálu THE TASTER

přeložil Zdík Dušek

Redakční úprava Vlasta Kohoutová

Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,

v edici Klokan, 2018

shop@alpress.cz

Vydání první

ISBN 978-80-7543-952-9

Jamesi E. Gunnovi, který zapálil oheň

Prolog

BERLÍN, 2013

Kdo zabil Adolfa Hitlera? Odpověď najdete na těchto stránkách. O okolnostech jeho smrti panují pochyby od roku 1945, ale já znám pravdu. Byla jsem u toho.

Teď jsem bezdětná stará vdova, která žije sama v domě plném vzpomínek hořkých jako popel. Ani lípy na jaře a modrá jezera v létě mi nepřinášejí radost.

Já, Magda Ritterová, jsem byla jednou z patnácti žen, které ochutnávaly Hitlerovo jídlo. Paranoidně se bál otravy ze strany Spojenců nebo zrádců.

Po válce nikdo kromě mého manžela nevěděl, co jsem dělala. Nemluvila jsem o tom. Nemohla jsem o tom mluvit. Ale tajemství, s nimiž jsem žila tolik let, musejí být propuštěna ze svého vězení. Můj život se chýlí ke konci.

Zнала jsem Hitlera. Dívala jsem se, jak prochází po chodbách svého horského útočiště v Berghofu, a následovala jsem ho do bludiště Vlíčího doupěte, jeho východopruského ústředí. Byla jsem u něj během jeho posledního dne v hlubinách berlínského bunkru. Často ho obklopovala svita obdivovatelů a jeho hlava se mezi nimi kývala jako bóje na moři.

Proč nikdo nezabil Hitlera dřív, než zemřel v tom bunkru? Rozmarem osudu? Kvůli jeho zázračné schopnosti unikat smrti? Bylo vymyšleno mnoho plánů na jeho zavraždění a mnohé z nich se vůbec neuskutečnily. Pouze jednou se po-

dařilo vůdce zranit. Neúspěšný pokus jen posílil jeho víru v prozřetelnost – v jeho božské právo vládnout, jak uzná za vhodné.

Poprvé jsem ho spatřila v roce 1932 na stranickém shromáždění v Berlíně. Tehdy mi bylo patnáct. Stál na dřevěné plošině na Potsdamer Platz a promlouval k malému hloučku lidí, který se rychle rozšířil, jakmile se rozkřiklo, že tu je Hitler. Toho listopadového dne se z šedivých mraků lil déšť, ale každé Hitlerovo slovo vybuchovalo ve vzduchu jako oheň, dokud dav nežhnul horkem a vztekem namířeným proti nepřítelům německého národa. S každým úderem jeho pěsti o hrud' se otřáslo nebe. Měl na sobě hnědou uniformu s černým koženým opaskem přes hrudník. Na levé paži bylo jasně vidět pásku s červeno-bílo-černou svastikou. U boku mu visela pistole. Nebyl nijak zvlášť pohledný, ale jeho oči měly hypnotickou sílu. Povídalo se, že chtěl být architektem nebo malířem, ale já jsem si vždycky říkala, že by byl lepším vyprávěčem příběhů, jen kdyby dovolil, aby se jeho představivost realizovala ve slovech místo nenávisti.

Uhranul národ a způsobil nadšenou extázi mezi těmi, kteří věřili v zářivý nový svět národního socialismu. Všichni jsme ho ale neuctívali jako zachránce Německa. Rozhodně ne všichni „dobří Němci“. Provinil se můj národ tím, že pomohl nejproslulejšímu diktátorovi, jakého svět kdy poznal?

Kolem Hitlera vyrostl kult osobnosti a Hitler zůstal i po smrti stejně velký jako za života. Členy jeho kultu fascinovala hrůza a zkáza, kterou způsobil světu jako ďábel. Jsou to buď fanatičtí obdivovatelé vůdce, nebo studenti lidské psychologie, kteří se ptají: „Jak může být jeden člověk tak zlý?“ Ať tak či onak, tito následovníci pomohli Hitlerovi získat věčný život.

Snažila jsem se vyrovnat s hrůznými činy spáchanými třetí říší i se svou konkrétní úlohou v dějinách. Můj příběh potřebuje být zveřejněn. Někdy mě pravda drtí a děsí, jako kdybych se řítila do nekonečné, tmavé šachty. Při vyprávění

jsem ale zjistila mnohé o sobě i o lidstvu. Taky jsem si uvědomila krutost lidí, kteří vytvářejí zákony tak, aby vyhovovaly jejich vlastním zájmům.

Život mě potrestal a ve spánku mě pronásledují noční můry. Před hrůzami minulosti se nedá uniknout. Snad mě ti, kteří si přečtou můj příběh, nebudou soudit tak přísně, jako se soudím já.

Čajovna Berghof

1. kapitola

Berlínem se na počátku roku 1943 rozšířil zvláštní strach. Před rokem jsem zvedala hlavu k nebi, když se rozezněly sirény protiletického poplachu. Viděla jsem jen vysoké mraky, které nade mnou plynuly jako bílé koňské ohony. Spojenecké bomby nezpůsobily velké škody a my Němci jsme se domnívali, že jsme v bezpečí. Na konci roku 1943 můj otec pojal podezření, že začala předehra k ohnivému dešti zkázy.

„Magdo, měla bys odjet z Berlína,“ řekl mi na začátku bombardování. „Tady je to příliš nebezpečné. Můžeš jet ke strýci Willymu do Berchtesgadenu. Tam budeš v bezpečí.“ Matka souhlasila.

Nechtěla jsem se s jejich plánem smířit, protože jsem strýce a tetu viděla jen jednou, jako dítě. Jižní Německo mi připadalo tisíc mil daleko. Milovala jsem Berlín a chtěla jsem zůstat v malém bytovém domě v Horst-Wessel-Stadtu, kde jsme bydleli. Odehrávaly se tu celé naše životy a vše, co jsem kdy poznala. Chtěla jsem být normální; válka se koneckonců vyvíjela dobře. Tak nám to aspoň tvrdila Říše.

Všichni ve Stadtu věřili, že čtvrť čeká bombardování. Poblíž se nacházelo mnoho průmyslových podniků včetně továrny na brzdy, kde pracoval můj otec. Jedno spojenecké bombardování proběhlo 30. ledna v jedenáct hodin dopoledne, zrovna když Hermann Göring pronášel rozhlasový projev. K druhému došlo později téhož dne, když mluvil ministr propagandy Joseph Goebbels. Spojenci naplánovali svoje útoky dobře. Nálety přerušily oba proslovy.

Při prvním byl otec v práci, ale při druhém doma. Předem jsme se rozhodli, že se během náletu přesuneme do sklepa spolu s paní Horstovou, která bydlela v horním patře našeho domu. Zpočátku jsme netušili, jakou zkázu dokážou spojenecké bombardéry rozpoutat, tu děsivou devastaci, která se snášela z nebe v podobě hvízdajících černých mračen bomb. Hitler tvrdil, že německý lid bude takových hrůz ušetřen, a my jsme mu věřili. Dokonce i mládenci, kteří bojovali ve wehrmachtu, tomu upřímně věřili. Kupředu nás poháněl pocit osudovosti.

„Měli bychom jít do sklepa,“ řekla jsem matce, jakmile začal druhý nálet. Totéž jsem zavolala nahoru na paní Horstovou a dodala jsem: „Rychle! Rychle!“

Stařena vyhlédla ze svého bytu. „Musíš mi pomoci. Nejde mi to tak honem, jako když jsem bývala mladá.“ Vyběhla jsem po schodech a uviděla jsem, že drží krabičku cigaret a láhev koňaku. Vzala jsem jí je a stihly jsme dojít dolů, než dopadly první bomby. Na zatemnění jsme si už zvykli. Žádný spojenecký bombardér nemohl zahlédnout světlo línoucí se z našeho sklepa bez oken. První výbuch se ozval v dálce a nedělal mi starosti.

Paní Horstová si zapálila cigaretu a nabídla otcí koňak. Cigarety a alkohol byly zřejmě dvě věci, které by si vzala i do hrobu. Kolem nás se snášely spršky prachu. Stařena ukázala na dřevěné trámy nad námi a řekla: „K čertu s nimi.“ Otec vlašně přikyvl. V rohu prskala prastará kamínka na uhlí, ale nedokázala zahnat mrazivý průvan, který protahoval místností. V záři holé žárovky se bělala pára, která nám stoupala od úst.

Do uší nám zaduněl bližší výbuch a vypadla elektřina. Nad hlavami se nám oranžově zablesklo, tak blízko, že jsme škvírami kolem dveří zahlédli oslnivý oheň. Za schodů se k nám snášel prašný oblak. Někde v domě se ozvalo tříštění skla. Otec chytil matku i mě za ramena, přitáhl nás k sobě a zakryl nám hlavy vlastním tělem.

„To bylo hodně blízko,“ špitla jsem rozechvěle. Paní Horstová vzlykala v rohu.

Bombardování skončilo téměř tak rychle, jako začalo, a my jsme vystoupali po temném schodišti zpátky k bytu. Paní Horstová nám popřála dobrou noc a odešla. Matka otevřela dveře a začala hledat v kuchyni svíčku. Za oknem jsme viděli černý dým, který stoupal z budovy několik bloků od naší. Matka našla sirku a škrtlá s ní.

Prudce se nadechla. Kredenc se otevřel a několik kusů jemného porcelánu po matčině babičce spadlo na zem. Matka se shýbla, sesbírala střepy na hromádku a pokoušela se je složit dohromady jako skládačku.

Rozbila se i váza z broušeného skla, matčina oblíbená. Matka pěstovala na zahrádce za domem pelargonie a nachové kosatce, a když kosatce vykvetly, řezala je a dávala do vázy na stůl v jídelně.

Jejich opojná vůně vyplňovala celý byt. Otec říkal, že je má rád, protože požádal matku o ruku zrovna v období, kdy kvetly.

„Naše životy jsou čím dál křehčí,“ poznamenal otec a smutně se rozhlížel po škodách. Po několika minutách se matka vzdala naděje na slepení porcelánu i vázy a vyhodila střepy do odpadků.

Sepnula si černé vlasy do drdolu a vydala se do kuchyně pro koště. „Musíme přinášet oběti,“ zavolala.

„Nesmysl,“ řekl otec. „Máme štěstí, že se nám narodila dcera, a ne syn, jinak bychom brzy vypravovali pohřeb.“

Matka se objevila ve dveřích s koštětem v ruce. „Takové věci nesmíš říkat. Dělalí nesprávný dojem.“

Otec zavrtěl hlavou. „Na koho?“

„Na paní Horstovou. Na naše sousedy. Na tvoje kolegy v práci. Kdo ví? Musíme si dávat pozor na jazyk. Taková slova nebo i náznaky se nám můžou vymstít.“

Elektrína se zablíkáním naskočila a otec vzdychl. „To je ta potíž. Dáváme si pozor na jazyk – a teď na nás padají

bomby. Magda musí odjet. Musí jet ke strýci Willymu do Berchtesgadenu. Třeba tam i najde práci.“

Ve svých pětadvaceti letech jsem měla za sebou řadu krátkodobých zaměstnání: pracovala jsem v textilní továrně, jako sekretářka jednoho bankéře, doplňovala jsem zboží v obchodě, ale na pracovním trhu jsem si připadala ztracená. Nic z toho, co jsem dělala, mi nepřipadalo správné nebo dost dobré. Říše chtěla po německých dívkách, aby se staly matkami, nicméně chtěla po nich taky, aby pracovaly. Myslela jsem si, že to chci i já. Když jste měli nějaké místo, potřebovali jste povolení, abyste ho směli opustit. Ale jelikož jsem momentálně práci neměla, bylo těžké odmítnout otcovo přání. Pokud šlo o manželství, od devatenácti jsem měla několik vztahů, ale žádný z nich vážný. Válka odvedla příliš mnoho mladíků pryč, a ti, kteří zůstali, nezískali moje srdce. Byla jsem panna, ale nelitovala jsem.

V prvních letech války zůstával Berlín ušetřen. Když začaly nálety, město připomínalo náměsíčníka, bylo živé, ale neuvědomovalo si, že se pohybuje. Lidé chodili jako bez ducha. Rodily se děti, příbuzní se jim dívali do očí a říkali jim, jak jsou krásné, jenže dotknout se hedvábných vlásků nebo štípnout nemluvně do tváře mu nezaručovalo budoucnost. Mladíci odjížděli na fronty – na východ i na západ. Na ulicích se mluvilo o tom, jak Německo pomalu sklouzává do pekla, a všechny rozhovory končily větou „Zlepší se to“. Běžně se hovořilo o potravinách a cigaretách, ale takové rozhovory bledly ve srovnání s vytrubovaným vysíláním o posledních vítězstvích udatně bojujícího wehrmachtu.

Moji rodiče byli poslední z dlouhé linie Ritterů, kteří bydleli v našem domě. Žili tu moji prarodiče, dokud postupně nezemřeli v posteli, kde jsem spala. Ložnice, první pokoj z chodby v přední části domu, patřila jenom mně; bylo to místo, kde jsem mohla dýchat. Neděsili mě tu žádní

duchové. Neměla jsem moc věcí: postel, malou dubovou skříň, vratkou knihovnu a pár předmětů, které jsem během let nashromáždila, včetně vycpané opice, již otec vyhrál na karnevalu v Mnichově, když jsem byla dítě. Po začátku bombardování jsem se dívala na svůj pokoj jinak. Moje útočiště získalo mimořádnou, posvátnou atmosféru a já jsem každý den uvažovala, jestli jeho klid nebude roztříštěn jako pleněný chrám.

Další velký nálet se uskutečnil na Hitlerovy narozeniny 20. dubna 1943. Nacistické transparenty, vlajky a standarty zdobící Berlín vlály ve vánku. Bomby způsobily škody, ale většina města vyvázla bez újmy. Ten útok mi taky připomněl obavy, které jsem měla jako malá holka. Nikdy jsem neměla ráda bouřky, a obzvlášť blesky a hromy. Rostoucí intenzita náletů mi cuchala nervy. Otec trval na mém odjezdu a já jsem poprvé získala pocit, že má možná pravdu. Ten večer přihlížel, jak si balím tašku.

Shromáždila jsem pár věcí, které pro mě byly důležité: malé rodinné foto pořízené v roce 1925 za šťastnějších časů a několik notesů na zaznamenávání myšlenek. Otec mi podal vycpanou opici, jedinou památku, kterou jsem si nechala na dětství.

Následující ráno matka plakala, když jsem si snášela zavazadlo ze schodů. Ulice omýval jarní déšť a vzduch vyplňovala zemitá vůně pučících stromů.

„Dávej na sebe pozor, Magdo.“ Matka mě políbila na tvář. „Drž hlavu vzhůru. Válka brzy skončí.“

Oplatila jsem jí políbení a na rtech cítila chuť jejích slz. Otec byl v práci. Rozloučili jsme se už předešlý večer. Matka mi ještě jednou sevřela ruce, jako kdyby mě nechtěla nechat odejít, ale pak mě pustila. Zvedla jsem tašku a odjela drožkou na nádraží. Čekala mě dlouhá cesta do nového domova. Vstoupila jsem do nádražní budovy hlavním vchodem – byla jsem ráda, že nejsem na dešti. Moje podpatky klapaly na dlažbě.

Našla jsem kolej se soupravou, která mě odveze do Mnichova a Berchtesgadenu, a čekala jsem ve frontě pod železným mřížovým klenutého stropu. Mladý příslušník SS v šedé uniformě kontroloval doklady všech cestujících. Já jsem byla německá protestantka, ani katolička, ani Židovka, a dost mladá, abych pošetile věřila ve vlastní neporazitelnost. Opodál stálo několik příslušníků železniční policie v zelených uniformách, zatímco důstojník SS pokračoval v kontrole fronty.

Mladý esesák měl hladkou, pohlednou tvář s ocelově modrýma očima. Zpod čepice se mu vlnily hnědé vlasy. Zkoumal každého, jako kdyby mohlo jít o potenciálního zločince, ale skutečné pocity maskoval chladnou odměřeností. Trochu mě znervózňoval, nepochybovala jsem nicméně, že mě nechá nastoupit. Pozorně se na mě zadíval, prohlédl si moje doklady a obzvláštní pozornost věnoval mé fotografii. Pak mi je vrátil a mírně se usmál, nikterak koketně, ale zdrženlivě, jako kdyby právě odvedl dobrou práci. Mávl rukou na dalšího cestujícího, aby postoupil k němu. Moje doklady obstály. Možná se mu líbila ta fotka. Podle mě mi docela lichotila. Měla jsem tmavě hnědé vlasy, které mi splývaly na ramena, a dost úzký obličej. Tmavé oči byly k mému obličejí příliš velké a dodávaly mi východoevropský vzhled jako z Modiglianiho portrétu. Někteří muži mi říkali, že jsem na Němku krásná a exotická.

V poloprázdném vagónu nebyla žádná kupé, jen sedadla. Za pár měsíců bude tenhle vlak plný berlínských turistů na letním výletě do Alp. Němci si chtěli užívat krásy své země i uprostřed války. Několik sedadel přede mnou seděl mladý, zamilovaně vyhlížející pár, téměř uprostřed vagónu. Skláněli hlavy k sobě. Muž něco zašeptal dívce do ucha, upravil si plstěný klobouk a potáhl z cigarety. Nad nimi se vznášela modrá oblaka kouře. Žena mu občas vzala cigaretu z prstů a taky z ní potáhla. Vagónem se brzy táhly tenké šedé linky.

Vyrazili jsme z nádraží v pološeru deště. Vlak nabral rychlost, vyjeli jsme z města a kolem továren a zemědělské půdy jižně od Berlína. Opřela jsem se a vytáhla z tašky básnickou sbírku od Friedricha Rückerta. Otec mi ji dal přede dvěma lety – myslel si, že se mi básně tohoto romantika budou líbit. Nikdy jsem si na ně neudělala čas. Dárek pro mě znamenal víc než samotné verše.

Nepřítomně jsem hleděla na stránky a myslela jen na to, že opouštím starý život a mířím vstříc novému. Nechtělo se mi tak daleko od domova, ale kvůli Hitlerovi a válce jsem neměla na výběr.

Našla jsem věnování, které do knihy vepsal otec: *S večerou láskou od tvého otce Hermanna*. Když jsme se včera večer loučili, vypadal starší a smutnější než na svých pětácty čtyřicet let, ale zároveň se mu podle všeho ulevilo, že mě mohl poslat k svému bratrov.

Otec chodil nahrbeně od toho, jak se neustále ohýbal během směn v továrně na brzdy. Šedivé strniště, které si každé ráno holil, svědčilo o jeho osobních strastech, jež každý den podstupoval, mimo jiné i kvůli nechuti k národnímu socialismu a Hitlerovi. Samozřejmě o takových věcech nikdy nemluvil; své politické názory naznačoval jen matce a mně. Nespokojenost ho užírala, ničila jeho chuť k jídlu a nutila ho příliš kouřit a pít, ačkoliv se takový přepych těžko sháněl. Blížil se horní hranici věku vhodného k vojenské službě ve wehrmachtu, ale zranění nohy, které utrpěl v mládí, by ho tak jako tak diskvalifikovalo. Z jeho slov jsem věděla, že chová pramalý obdiv k nacistům.

Má matka Lisa se stranou sympatizovala víc, ačkoliv ona ani můj otec nebyli členy. Jako většina Němců nenáviděla to, co se stalo naší zemi během první světové války. Mnohokrát otci říkala: „Aspoň teď lidi mají práci a dost jídla.“ Sama si přivydělávala šitím, a protože měla šikovné prsty, dělala úkolovou práci i pro klenotníka. Naučila šít i mě. Pohodlně jsme vyžili, ale nebyli

jsme v žádném případě bohatí. Každopádně jsme se nebáli toho, jestli budeme mít na stole jídlo, dokud nezavedli přiděly potravin.

Rodiče navenek nevyjadřovali žádné politické přesvědčení. Žádná vlajkosláva, žádné nacistické vlajky visící z našeho domu. Paní Horstová si dala do okna hákový kříž, ale byl malý a z ulice skoro nepostřehnutelný. Nestala jsem se členkou strany, což matku naplňovalo jistým údivem. Domnívala se, že by to pro mě bylo dobré, protože bych si snadněji nacházela práci. Po odchodu ze Svazu německých dívek a Říšské pracovní služby, kterými jsem se víceméně proflákala, jsem na stranu moc nemyslela. Ani jsem si nebyla jistá, co vlastně členství obnáší, a tak jsem necítila potřebu vyjadřovat jim svou věrnost. Kolem nás zuřila válka. Bojovali jsme pro naše dobro na cestě k vítězství. Má naivita přebíjela potřebu vědět.

Listovala jsem knihou, dokud vlak nezpomalil.

Za mým pravým ramenem se vynořil ten esesák z nádraží. V levé ruce držel pistoli. Přistoupil ke dvojici přede mnou a přiložil hlaveň zbraně kouřícímu mladíkovi ke spánku. Žena se ohlédla směrem ke mně, oči plné děsu. Zdálo se, že chce utéct, ale neměla kam, protože se najednou ve dveřích na obou koncích vagónu objevila ozbrojená železniční policie. Esesák oddálil pistoli od mladíkovy hlavy a pokynul jim, aby vstali. Žena si vzala tmavý kabát a omotala si kolem krku černý šátek. Důstojník je odvedl do zadní části vagónu. Neodvažovala jsem se ohlédnout, co se děje.

Po chvíli jsem se podívala okénkem po své levici. Vlak zastavil uprostřed pole. Na prašné cestě vedle kolejí stál zabahněný černý sedan s chromovými výfuky chrlícími oblaka páry. Esesák postrčil mladíka i dívku, aby si nastoupili do zadní části vozu, a sám s tasenou pistolí nastoupil za nimi. Policista nasedl dopředu k řidiči. Jakmile se zabouchly dveře, vůz se na poli otočil, zanechal po sobě blátivou stopu v trávě a zamířil zpátky k Berlínu.

Zavřela jsem oči a uvažovala jsem, čeho se ten pár dopustil, že jej vytáhli z vlaku. Byli to špioni Spojenců? Židé pokoušející se uprchnout z Německa? Otec nám jednou – jen jednou – u jídelního stolu vyprávěl, jaké mají Židé v Berlíně problémy. Matka se mračila a označila to za „nepodložené fámy“. Otec odpověděl, že jeden z jeho spolupracovníků viděl na řadě budov v židovské čtvrti nápisy *Juden*. Ten kolega se cítil nesvůj už z toho, že tam byl – zabloudil tam omylem. Na oknech se skvěly zářivě bílé svastiky a cedule varující před obchodováním se židovskými kupci.

Považovala jsem za nejlepší nechat si svoje myšlenky pro sebe a neprovokovat politickou debatu mezi rodiči. Bylo mi Židů líto, ale nikdo z mých známých je neměl zrovna v lásce a Říše je pořád z něčeho obviňovala. Jako mnozí jsem tehdy radši nic neviděla. Otcova slova mohla být jen fámou. Věřila jsem mu, ale věděla jsem tak málo – jen to, co jsme slyšeli z rozhlasu.

Ohlédla jsem se po černém sedanu, ale ten už zmizel. Netušila jsem, co ten pár provedl, ale do paměti se mi vtiskl vyděšený pohled té dívky. Četba mi při další cestě poskytovala pramalou útěchu. Zatčení mě vykolejilo. Uvažovala jsem, kdo bude další a kdy to všechno skončí.

2. kapitola

Berchtesgadenské nádraží bylo menší, ale majestátnější než berlínské. V úhledných svislých pruzích tu visely nacistické transparenty vyvažující velké sloupy uvnitř a dodávající budově formální římský vzhled. Po straně se třpytily zlaté dveře, podle všeho určené pohlavářům. V basreliéfu na jejich povrchu jsem viděla černého orla usazeného na hákovém kříži. Možná to byl vchod do salónku pro významné osoby, které přijely navštívit vůdce; koneckonců se jednalo o konečnou stanici pro pozvané do jeho horského útočiště.

Rozhlédla jsem se po strýci Willym a tetě Reině a uviděla je, jak stojí poblíž vchodu. Vyměnili jsme si nacistické pozdravy. Vypadalo to, že strýc má z mého příjezdu větší radost než teta. Byl to muž s hruškovitým tělem a s bříškem, ale dosud si podržel zrzavé vlasy a pihy z mládí. Některé pihy rozkvetly do hnědých skvrn, které se mu šířily po oblíčeji. V ruce držel policejní čepici. Tetin úsměv mi připadal nucený, jako kdybych byla nechtěné nevlastní dítě, které přijelo domů na návštěvu.

Byla ve srovnání s bodřejším strýcem elegantní a kultivovaná. Otec mi kdysi řekl, že mu připadají jako nesourodý pár. Tehdy jsem byla mladá a nikdy jsem nepřemýšlela nad jejich povahami, ale když jsem teď stála před nimi, jasně jsem viděla ten rozdíl.

Po přivítání strýc naložil moje zavazadlo do malého šedého volkswagenu. Usadila jsem se vzadu a strýc si sedl za volant. Cestou jsem viděla málo z horské scenérie, jen

tmavé vrcholy, které trčely z potrhaných oblaků do ebenového nebe. V Berchtesgadenu jsem byla zatím jen jednou, jako dítě.

Teta a strýc bydleli v třípatrové horské chalupě bavorského stylu, vklíněné mezi malou restaurací a řeznictvím na rušné ulici nedaleko od městského centra. Všude byl vidět vliv Alp. Jejich dům byl vysoký, ale ne tak široký jako horské boudy na svazích hor. Vystoupila jsem z vozu a vdechla čerstvý vzduch. Dalo se těžko uvěřit, že jsem ve stejné zemi jako Berlín.

Svlékli jsme si kabáty a moje zavazadlo jsme nechali u dveří. Strýc Willy na sobě měl uniformu místního policisty s hákovým křížem na levé paži. Reina byla oblečená do kobaltově modrých šatů s límcem. Nad srdce si připnula diamantovou brož tvaru svastiky. Nad krbem visel velký černobílý portrét vůdce a jeho vznešená postava dohlížela nad celou jídelnou. Teta ušila ubrus se samými svastikami. Byla to Španělka a podporovatelka Franka stejně jako italského Mussoliniho. Všechno v jejich domě bylo puntičkářsky upravené podle nacistického ideálu německé dokonalosti. Nic nevybočovalo z řady. Nábytek byl naleštěný do vysokého lesku a souměrně rozmístěný. Měla jsem pocit, že jsem vkročila do pohádky, takovou nereálnou a nenormální atmosféru jejich dům vyzařoval. Připadala jsem si jako na výstavě umění – bylo to krásné, ale ne domov.

Večer byl chladný, a tak strýc zatopil v krbu. Teta Reina připravila dušené hovězí s chlebem a dali jsme si sklenku červeného vína. V omáčce bylo málo masa i zeleniny, v podstatě šlo jen o vývar, ale chutnala dobře. Cestou mi vyhládlo a jídlo bylo vydatnější než zeleninové pokrmy, jaké v poslední době vařila moje matka. Vajec a masa se nedostávalo po celém Německu, obzvlášť ve městech.

Povídali jsme si o mých rodičích a příbuzných. Krátce jsme se dotkli i války, což bylo téma, ke kterému se Willy a Reina vyjadřovali jen s úsměvy. Stejně jako moje matka

byli přesvědčeni, že vyhráváme a že Německo zvítězí nad všemi nepřáteli, zejména Židy. Vedla jsem chráněný život s podobnými lidmi a s pár přáteli a nikdy jsem o Židech moc nepřemýšlela. Nebyli součástí mého života. Neměli jsme žádné blízké ani sousedy židovského původu. Nikdo z našich známých „nezmizel“.

Strýc Willy řekl, že naše právo na Lebensraum je stejně nesmazatelné jako naše dědictví. Až odstraníme Židy a bolševiky, Německo bude moci zabrat jejich půdu. Východ bude produkovat potraviny, minerály a suroviny, jež bude Říše potřebovat pro svou tisíciletou vládu. Za řeči celý zářil.

Teta Reina přejela pohledem svůj dokonale prostřený stůl jako královna. „Tenhle křišťál pochází z mého domova ve Španělsku.“ Poklepala nehty na sklenici. „Až bude bezpečné cestovat, vezmu tě do svého rodného města. Španělsko je překrásná země. Spojenci se nás snaží zaplavovat propagandou, ale my víme, že se vůdce nemůže mýlit.“ Podívala se na portrét nad krbem a usmála se. „Zvítězíme. Naši muži budou bojovat, dokud nevyhrají poslední bitvu.“

Přikývla jsem. Tohle téma mi nebylo nijak blízké, protože jako prosté německé dívce mi chyběl tetin rozhled. Byla úplně jiná než ženy, s nimiž jsem se kdy setkala – projevovala názor víc než má matka a měla duši z kalené ocele. Nic, co bych mohla říct nebo udělat, by neovlivnilo očekávání strýce a tety ohledně výsledku války. I těch několik mých kamarádek si dělalo větší starosti s prací, vyděláváním peněz a vyžitím. Skoro nikdy jsme si nepovídaly o válce, jen jsme litovaly chlapce odvážené do bitvy.

Poté, co jsem s tetou uklidila nádobí, seděli jsme další hodinu v obýváku, dokud strýc Willy neusnul. Reina oznámila, že je večer u konce, když strýc začal chrápat. Odnesla jsem si zavazadlo do pokoje ve druhém patře s výhledem na ulici. Na třetím podlaží bylo podkroví, které teta využívala k uskladňování věcí.

Pouliční osvětlení bylo zhasnuté, ale zpoza tmavých závěsů v několika oknech prosvítala záře. Za domy krajinu tvořila směs tmavších a světlejších obrysů. Hory nabývaly různé odstíny černé: skály šedohnědé a lesy o něco světlejší. Po nebi pluly mraky a prostor mezi nimi někdy prořel paprsek světla jako zářící šíp. Nepoznala jsem, jestli pocházel ze země nebo z nebe, ale na okamžik ozářil mraky, jako kdyby do nich někdo umístil elektrickou svítidlo. Stála jsem u okna a nedokázala jsem se od toho výjevu odpoutat. Atmosféra v Obersalzbergu sršela magií a bájemi. Nebylo divu, že se Hitler rozhodl postavit si svůj hrad Berghof na hoře nad Berchtesgadenem.

Vybalila jsem si několik věcí a sedla si na postel. Ačkoliv jsem obdivovala krásu Berchtesgadenu, byla jsem v domě strýce a tety cizinkou. Ulehla jsem s myšlenkami na svůj pohodlný pokoj v Berlíně a na rodiče. Teď už budou v posteli, za zataženými závěsy a se zhasnutými světly. Paní Horstová je ještě vzhůru, kouří cigaretu a popíjí koňak. Nikdy nešla spát, dokud si nedala drink.

V pokoji vládlo strašidelné ticho. V Berlíně, obzvlášť před válkou, jsem za správného větru slyšela vlaky a jejich osamělé hvízdání. Vždycky jsem uvažovala, kam asi jedou, ale spokojeně jsem zůstávala v posteli, místo abych snila o cestování. Kolem v každou denní hodinu projížděla auta a troubily klaksony. Město hučelo životem. Budu si muset na to ticho zvyknout. Docela nečekaně se mi začalo stýskat po stromy lemované ulici a pozdravech i nezávazně prohozených slovech našich sousedů.

Následující ráno se tetiny úsměvy rozplynuly.

„Jestli tu chceš bydlet, musíš si sehnat práci,“ řekla mi Reina s ocelovou rozhodností. Pohoda minulého večera zmizela. Předložila mi misku ovesné kaše s trochou koziho mléka. Na stole nebylo žádné máslo a netroufala jsem si

o ně požádat. „Nemůžeme si dovolit živit další krk a tvoji rodiče nejsou v situaci, aby posílali peníze. Musíš si najít práci nebo manžela. Říše potřebuje silné chlapce pro budoucí službu.“

Její požadavky mě šokovaly, ale nebyly zcela nečekané. „Co bys chtěla, abych dělala?“ zeptala jsem se. „Nemůžu chodit po ulicích a hledat nějakého muže.“

Reině naskákaly kolem úst vrásky. „Nenavrhuji, aby se z tebe stala děvka,“ odpověděla věcně. „Nemravné ženy poškozují Říši a kazí naše vojáky. Muži by si měli šetřit semeno na děti. Musíš si najít práci – něco, co umíš nebo na co máš talent. Jsi na něco nadaná?“

Před odpovědí jsem se zamyslela. Doma u rodičů jsem nikdy nemusela dělat nic jiného než uklízet a zašívát. Někdy jsem vařila, ale jen zřídka. V kuchyni vládla matka. „Umím šít,“ řekla jsem nakonec.

„Za to není dost peněz. A k takové práci je tu málo příležitostí. Všechny berchtesgadenské ženy umějí šít, patrně mnohem líp než ty.“

Tetino podceňování se mě dotklo, nicméně její taktika zabrala. Opřela jsem se a zamyslela se nad vlastní pramalou iniciativou. Rodiče mě nikdy nenutili do práce a já jsem předpokládala, že drobnosti, které jsem vykonávala v domě, jim dostatečně vynahrazují to, že mě živí. Možná jsem se mýlila.

„K čemu jsi dobrá Říši?“ Teta si dala ruce v bok a podívala se na mě. „Každý občan musí být produktivní. Měla by ses stydět a stydět by se měli i tvoji rodiče, když vychovali takovou bezcennou dívku. Možná by bylo lepší, kdybys zůstala v Berlíně. Tvůj otec je hrozný ustrašenec.“ Zahrozila mi prstem.

Jakákoliv náklonnost, kterou jsem k tetě mohla cítit, rychle mizela. Strávily jsme spolu velice málo času a víc než pár společných dní věstilo katastrofu.

„Po snídani si začnu hledat práci,“ řekla jsem.

Tetě se rozjasnily oči. „Hodná holka. Určitě něco umíš.“ Nepřesvědčilo mě to.

Pomohla jsem tetě s nádobím, umyla se a vybalila zbytek věcí, ačkoliv jsem si nebyla jistá, jestli tu zůstanu. Chtěla jsem vypadat elegantně, a tak jsem si vybrala svoje nejlepší šaty. Už několik let jsem nikde nežádala o místo a cítila jsem se žalostně nepřipravená. Teta mi věnovala poznámkový blok a pero, oboje ozdobené svastikami.

Mraky se během noci rozptýlily a sluneční paprsky zářily s plnou jarní silou; pořád bylo však dost chladno, a tak jsem si vzala bundu. Horský vzduch a oslnivé světlo urychlily po nepříjemném rozhovoru s tetou mé kroky. Podívala jsem se doprava a s nadšením jsem se zadívala na Watzmann, jehož nádherné zubaté vrcholy se tyčily nad údolím jako žraločí zuby trčící ze země. Ve vyšších polohách jeho skalnaté tváře dosud ležel sníh. Všude, kam jsem dohlédla, byly lesy a hory. Berchtesgaden se tolik lišil od Berlína, kde byli všichni nervózní.

Procházela jsem ulicí kolem obchodů s prázdnými výlohami. Mnohé měly zavřené okenice nebo byly zatlučené prkny. Dokonce jsem se zastavila, abych si přečetla místní noviny, jestli v nich nebudou nabídky zaměstnání, ale nic jsem nenašla. Jak teta očekávala, že si najdu místo, když je tolik obchodů zavřených nebo prodává jen zboží a služby na příděl? Neviděla jsem žádné cedule, že hledají zaměstnance, jen u řezníka vedle strýcova a tetina domu. Na hácích za pultem viselo několik ubohých ptačích těl. Řezník chtěl pomocníka se silnými rameny, aby mu pomáhal se zvedáním masa a úklidem. Nedokázala jsem si představit, jak kuchám drůbež nebo uklízím krev a vnitřnosti. Kromě toho dávalo smysl, že řezník chce muže, který by dokázal nosit těžké kusy hovězího, ačkoliv bylo vzácné.

Rodiče mi dali několik říšských marek na nezbytnosti. Očekávali, že mě teta a strýc ubytují zadarmo. To bylo samozřejmě jen zbožné přání, které se tak úplně nevyplnilo. Odhadovala jsem, že s mým příjezdem souhlasil strýc Willy, pán domu, který mi dovolil přijet do Berchtesgadenu přes tetiny námítky.

Zastavila jsem se u restaurace a podívala se na jídelní lístek. Klobásy, které patrně pocházely z místního řeznictví, vypadaly dobře. Kořeněné maso bylo pochoutkou, která se teď těžko sháněla. Sedla jsem si k venkovnímu stolku a uvažovala, jestli mám utratit tvrdě vydřené peníze od rodičů za takovou výstřednost. Potřebovala jsem se nějak rozveselit, a tak mi rozhodování netrvalo dlouho. Majitel přijal mou objednávku na jednu klobásu a smažené brambory. Klobása na teplém talíři bublala ve vlastní šťávě a vůně smažených brambor mi připomínala matčino dřívější vaření.

Po jídle jsem váhala, co mám dělat dál. Během dvou hodin jsem prošla většinu města, ale marně. Chvíli jsem bezcílně bloumala a užívala si scénérii, dokud jsem neuviděla, jak proti mně kráčí můj strýc.

„Jedla jsi?“ zeptal se a pohládl si břicho.

Ukázala jsem k restauraci, kde jsem se naobědvala. „Klobása byla vynikající.“

Odtáhl mě stranou do stínu markýzy jednoho obchodu. „Mluvil jsem s tvou tetou, když jsi odešla.“ Zamračil se. „Nevšímej si jí. Někdy umí být hodně strohá. Snaží se nás uchránit před válkou.“

Přikývla jsem. „Jsem vám vděčná. Jinak bych neměla kam jít.“

Zvedl prst, jako kdyby se chystal přednášet. „Ráno jsem obvolal pár lidí. Být policista a straník člověku otvírá dveře. Přihlas se v Reichsbundu a dál se o to postarám.“ Kývl k budově, ověšené nacistickými vlajkami. „Nestyd' se. Jen běž. Pustím se do kouzlení.“ Letmo mě políbil na tvář.

S úsměvem jsem vykročila k Reichsbundu, Říšskému svazu. Dívala jsem se do okna plného knih, transparentů, plaket a nacistických brožurek.

Za oknem seděla u stolu žena v šedé uniformě. Vzhledla od své práce, jako kdyby vycítila mou přítomnost. Strýc Willy mi dodal odvalu. Vstoupila jsem, abych zjistila, jaká místa jsou volná. Žena měla plavé vlasy stažené dozadu

v poměrně strohém účesu, ale jinak byla pohledná, s vysokými lícními kostmi, modrýma očima a úzkým nosem. Byla takový druh člověka, jaký je vám od pohledu sympatický. Možná právě proto tu pracovala.

Zeptala jsem se jí a ona mě vybídla, ať se posadím na dubovou židli před stolem.

„Jsem z Berlína, ale teď žiju tady, u tety a strýce, a potřebuji práci.“ Zarděla jsem se nad tím, jak chabě to znělo.

Přestala psát, položila pero přesně doprostřed knihy a zavřela ji. „Můžu se podívat na vaše doklady? Jste členkou strany?“

Uvažovala jsem, proč jsem se už dávno nepřihlásila do strany. Kdybych se zamýšlela nad svými názory, asi bych se blížila svému otci, který byl ke straně přinejlepším lhostejný a přinejhorším byl jejím tichým kritikem. Potřebovala jsem však práci, jinak bych se možná musela vrátit do Berlína. „Doklady mám u tety a strýce. Ve straně nejsem.“

Podívala se na mě trochu podezřívavě, ale zřejmě ve mně neviděla hrozbu pro nacistickou politiku. „Kdo jsou vaše teta a strýc?“

„Willy a Reina Ritterovi. Jsou členové strany a bydlí ne-daleko odtud.“

Stiskla mi ruce jako kamarádka ze školy. „Ty znám velice dobře. Jsou to čestní, bezúhonní lidé, opora všech věrných Němců. Jak se jmenujete?“

Řekla jsem jí to a ona se zájmem vyslechla můj příběh. Zatímco jsem mluvila, vytáhla jinou knihu a dělala si do ní poznámky. Když jsem skončila, požádala mě, abych si stoupla před černou zástěnu v zadní části místnosti. Několikrát mě vyfotografovala s bleskem – až budou snímky vyvolány, prý se dostanou k jejímu nadřízenému.

„Je tu nějaká práce, kterou bych mohla vykonávat a na kterou bych měla kvalifikaci?“ zeptala jsem se.

„V tomto okrsku ne,“ odpověděla. „Nemáte kvalifikaci na účetní, zahradníci, stavebníka ani železničního technika. Říší už slouží mnoho žen, takže místa jsou omezená.“

Vzdychla jsem. Reinu to nepotěší.

Žena si všimla mého zklamání a dodala: „Ale to neznamená, že jste tu byla zbytečně. Říše vždycky má práci pro své občany, ať už jste členkou strany, nebo ne.“ Podívala se na mě jako trpělivá učitelka. „Kdybyste nás podporovala stejně jako vaše tetu se strýcem, mohli bychom k vám přistupovat příznivěji.“

Zvedla jsem se ze židle. „Kde se můžu přihlásit?“ zeptala jsem se co nejupřímněji, i když se ve mně něco vzpouzelo při pomyslení, že se stanu nacistkou. Matka kdysi vyčítala otci, že není „silnější“ a že nepřemýšlí víc v duchu stranického vedení. Pokud mám získat práci, musím si osvojit matčino uvažování.

Žena ukázala ke stolu naproti přes místnost. „Pan Messer tu bude v sobotu. Přijďte za ním.“

Vyšla jsem z Reichsbundu povzbuzená, ačkoliv jsem nechtěla mluvit s tetou, protože jsem pořád neměla vyhlídku na zaměstnání.

Když jsem přišla domů, Reina byla v kuchyni, a tak jsem se odplížila nahoru do svého pokoje a radši jsem se natáhla, než abych s ní musela mluvit.

Zhruba o tři čtvrtě hodiny později jsem slyšela, jak přichází strýc a zdraví tetu.

Našla jsem je sedět v obýváku. Reinu překvapilo, že jsem doma, ale přivítala mě s úsměvem. „Willy mi řekl, co je nového. Jsem si jistá, že z toho pohovoru vzejde něco dobrého.“

Strýc Willy si zapálil cigaretu, vyfoukl kouř a řekl: „Já jsem si taky jistý.“

Toho večera jsme si u večere povídali o tetině dětství ve Španělsku a o tom, jak se seznámila se strýcem v jedné ubytovně v italských Alpách. Willy tam přicestoval na politické shromáždění a Reina tam nocovala se skupinou přátel na výletě. Navzájem v sobě spatřili něco, co ostatní členové mé rodiny neviděli.

Rozhovor odumřel spolu s ohněm a kolem desáté jsme šli spát. Následující ráno jsem šla zase do města, ale nic jsem nesehnala. Znovu jsem se bála přijít domů bez místa. Když jsem dorazila, vyhledala jsem tetu a sdělila jí tu špatnou zprávu.

Stála s rukama sepjatýma před sebou, podivně klidná, když uvážíme, jak silně mě tlačila k hledání práce. „Dnes odpoledne volali z Reichsbundu. Chtějí, aby ses u nich zítra ráno hlásila. Zřejmě pro tebe mají zaměstnání.“ Objala mě a políbila mě svými chladnými rty na tvář. Později jsem se zeptala Willyho, jestli neví, co je to za místo, ale zavrtěl hlavou.

Večer jsme to zapili vínem. Teta mi dovolila, abych zavolala rodičům a sdělila jim tu dobrou zprávu. Paní Horstová a moji rodiče měli v domě společnou linku. Matka se zdála být potěšená. Nepoznala jsem, co si myslí můj otec. Řekla jsem jim, že se chystám vstoupit do strany. Otec odpověděl: „Udělej, co musíš, abys přežila.“

Jeho slova mi trochu pokazila oslavu.

Nebyla jsem jasnovidka, ale uvažovala jsem, jak hrozné podmínky mě mohou čekat jako dělnici pro Říši.

3. kapitola

Hned ráno jsem se hlásila v Reichsbundu. Místo té dívky, které jsem předevčírem vyprávěla svůj příběh, mě přijal důstojník SS. Příjemně se usmál a vyzval mě, ať se posadím před jeho stůl. Když jsem se mu dívala do obličeje, pohledného a s nordickými rysy, poprvé jsem si uvědomila, že většina příslušníků SS je mladá a s podobným vzhledem. Führer chtěl, aby vypadali árijsky. Byli štíhlí, šlachovití, obvykle plavovlasí a modroocí a poháněl je obdiv k vůdci. Když se strana dostala k moci, nosili černé uniformy, ale v poslední době chodili jen v šedé. Tenhle mladík měl na sobě černou a já jsem později pochopila, že patřil k vůdcově Leibstandarte, jeho osobní ostraze na Berghofu.

Zeptala jsem se ho, jakou práci bych měla dělat. Neodpověděl konkrétně, jen že budu muset počkat a přijmout službu bez váhání. Otevřel složku s říšskou pečeti a rozložil po stole moje fotografie.

„Nejste členkou strany?“ zeptal se a zapálil si cigaretu.

„Ne.“

„Proč ne?“ Z úst mu stoupal kouř jako bílá stuha.

„Nebylo třeba.“ Má odpověď zněla prostě a přímě. Mladé ženy se nepotřebovaly hlásit do strany, pokud nechtěly jít do politiky – což byla krajně neobvyklá volba. Nebyla jsem jediná, kdo takhle uvažoval. Několik mých kamarádek se o stranu zajímalo stejně málo jako já. Všechny jsme měly stejný pocit. U mužů to bylo jiné. Pro ně se jednalo o odznak cti a doklad hrdosti sloužit Říši a jít do války.

„Německo se mění.“ Našpulil rty, zvedl dvě fotografie, prohlédl si je a znovu je hodil na stůl. „Nejste to, co by vůdce typicky vyžadoval. Jste příliš tmavá a vypadáte moc východně. Člověk by mohl pochybovat o vaší loajalitě – a o vašem původu.“

Sklopila jsem oči, zaražená jeho neomaleností. Po chvíli jsem zvedla hlavu a podívala se mu přímo do očí, spíš ze vzdoru než z jiného důvodu. „Ne, nejsem členka strany, ale jsem hrdá na to, že jsem Němka. V mé minulosti ani původu není nic, co by vám mělo dělat starosti.“

Usmál se. „To je lepší. Projevujte trochu elánu.“ Opřel se dozadu a potáhl z cigarety. „Spojili jsme se s vaší tetou a strýcem i s vašimi rodiči v Berlíně, dokonce i s několika přáteli a sousedy. Máte dobrou pověst. Chápete, že musíme být opatrní.“

Během následující hodiny se mě vyptával na moje vzdělání, pracovní návyky, koníčky, a dokonce i na to, jestli plánuji mít děti. Kladl mi všechny osobní otázky, které stranu mohly napadnout. Odpovídala jsem po pravdě a zdálo se, že jsem ho uspokojila. Potom mi dal sérii testů z matematiky, výtvarného umění, přírodních věd a politiky. Myslím, že jsem si ve většině z nich vedla špatně, zejména u politických otázek, které se týkaly německých dějin a vzestupu nacistů k moci. Skončila jsem před dvanáctou a důstojník SS mě propustil.

U dveří jsem se zastavila a ohlédla se. „Říkal jste, že nejsem to, co by vůdce typicky vyžadoval.“ V krku mi vyrostl knedlík, ale dodala jsem si odvahy, abych položila svou otázku. „Mám snad pracovat pro vůdce?“

Rty se mu zvlnily mírným úsměvem a podíval se mi do očí. „Nemám nic společného s vaším přidělením. Jsem tu jen proto, abych se ujistil, že nemáte nedostatky v žádné z oblastí požadovaných Říší. Víc vám nemůžu říct.“ Vstal a zlehka se uklonil. „Pěkný den, slečno Ritterová.“

Zavřela jsem dveře. Oknem jsem viděla, jak ukládá moje testy a fotografie zpátky do složky. Nekouřila jsem a jen má-

lokdy pila, ale v tu chvíli jsem si přála, abych měla nějakou neřest, protože se mi nervy chvěly jako houslová struna, do které někdo brkl.

V následujících dvou týdnech jsem se připravovala na neznámou práci. Vstávala jsem časně a vracela se domů pozdě, ale můj rozvrh nekladl na mou tetu a strýce velké nároky nad rámec toho, že jsem bydlela v jejich domě. Strana nám během té doby zařizovala snídaně, obědy a lehké večeře. Teta mi nemusela vařit, což jí vyhovovalo.

Jednou z věcí, která se mi líbila, byla exkurze mé skupiny do okolí Berchtesgadenu. Hodnotili naši fyzickou zdatnost. Testy se odehrávaly na poklidném alpském poli nedaleko hory Hoher Göll. Moje plíce si rychle zvykly na řídký vzduch a brzy jsem si všimla, že jsem koordinovanější než některé z mých nových kamarádek. Běhala jsem rychle, zejména ve sprintech. Dlouhé nohy mi poskytovaly výhodu. Každý večer jsem vyčerpaně upadala do bezesného spánku. Zprvu mě bolely svaly, ale rychle jsem sílila. Zhubla jsem. Ani jsem se nedostala ke vstupu do strany. Upřímně řečeno jsem tam ani vstupovat nechtěla.

Po tréninku jsem prožila jeden den odpočinku a relaxace u Willyho a Reiny a pak se očekávalo, že nastoupím na tajemné nové místo. Žena, která se mnou dělala vstupní pohovor v Reichsbundu, mi telefonicky oznámila, že mám být další ráno v 5.45 připravená i se zavazadlem k odjezdu.

Po večeři teta se strýcem mluvili déle než obvykle. Willy byl nadšený z mé nové práce; jeho pihovatá tvář zářila pýchou. Rozloučili jsme se a já jsem slíbila, že jim zavolám, jakmile dorazím do cíle.

Ráno pluly po nebi růžové obláčky. Strýc stál ve dveřích, oblečený v policejní uniformě. Přes rameno se mu dívala teta v dlouhém modrém županu. Před domem zastavil černý mercedes a vystoupil z něj řidič SS. Nad předními reflektory

vlály praporky jeho jednotky. Zřejmě mě poznal podle fotografií, protože beze slova uložil moje zavazadlo do kufru a podržel mi otevřené dveře. Posadila jsem se na přepychové kožené sedadlo. Nikdy nezapomenu na tetin výraz: zračilo se v něm štěstí smísené se žárlivostí. Teď věděla, že moje práce je důležitá. S jinými zaměstnanci civilních služeb se nezacházelo takhle královsky.

Zamávala jsem jim, vůz se rozjel a řidič zatočil na východ k Obersalzbergu. Netušila jsem, kam míříme. Projížděli jsme pěkným údolím kolem Berchtesgadenu a mýjeli jsme okolní upravené farmy. Řidič na mě skoro nepromluvil. Stoupali jsme do hornaté krajiny; opadavých stromů ubývalo a na svazích je vystřídaly jedle a smrky. Údolí se teď rozkládalo pod námi a já jsem viděla věžičky berchtesgadenského kostela.

Nakonec mě přemohla zvědavost a zeptala jsem se řidiče, kam jedeme.

Na zlomek vteřiny spustil oči ze silnice, podíval se do zpětného zrcátka a odpověděl: „Na Berghof.“

Slyšela jsem o Hitlerově „horském dvoře“ od rodičů, tety i strýce. Před válkou se Berghof stal turistickou atrakcí, když se tu usadil vůdce. Lidé se shromažďovali na dlouhé příjezdové cestě, aby ho zahlédli. Vůdce často vycházel ven, zdravil zbožňující dav a potřásl si rukou s příznivci.

Při pomýšlení, že budu pracovat v jeho odlehlém útočišti, se mi rozbušilo srdce. Moje pocity způsobovalo spíš vzrušení z mého nového místa než z obdivu k Hitlerovi. Představila jsem si, jak uvidím diplomaty, zahraniční hosty a důležité straníky: Bormanna, Göringa, Speera, Goebbelse, z nichž mnozí navštěvovali Berghof téměř denně.

Brzy jsme dorazili do bezlesé oblasti a silnice dál stoupala. Za předním sklem vozu se objevil strážní domek venkovského vzezření vedle klenutého oblouku s bránou na skalním podloží. Z oken domku vyhlédlo několik příslušníků SS. Jeden z nich vyšel ven a otevřel bránu. Musel řidiče

znát, protože si nic neřekli, jen na sebe mávli. Ve dveřích strážnice stál jiný voják s puškou pověšenou na rameni. Sotva se na mě podívali – má přítomnost na ně zjevně neudělala žádný dojem. Byli zvyklí vídat krále, prince a diplomaty z celého světa.

Když jsme projeli bránou, zahlédla jsem Berghof. Stál na svahu jako orel, který se připravuje vzlétnout. Horská chalupa byla upravena do monumentální podoby, ale svažitá křídla střechy budově dodávala vrozenou lehkost. Možná se na jemnosti a vzdušnosti sídla, jaké by člověk nečekal u opevněného domu válečného vůdce, podepisoval horský vzduch. Slunce se odráželo od bílých zdí a dodávalo jim vlídnost. Užasle jsem se dívala na ubíhající sídlo. Vůz zatočil u lípy a zamířil k malé příjezdové cestě, která vedla od hlavní silnice. Řidič mě vzal ke vchodu do dlouhé budovy na východní straně sídla. Zastavil a otevřel dveře.

„Budete se hlásit u slečny Schultzové, vůdcovy kuchařky. Zavazadlo vám odnesu do vašeho pokoje.“

„U kuchařky?“ Ohromilo mě to. Měla jsem sice zkušenosti s přípravou jídel pro rodinu, ale necítila jsem se kvalifikovaná vařit pro vůdce třetí říše.

„Takové jsou moje pokyny.“ Kývl ke dveřím a ze stínu vykročil strážný. „Odvedte slečnu Ritterovou ke kuchařce.“ Řidič nastoupil do vozu, otočil ho a odjel k hlavnímu vchodu na Berghof.

Strážný otevřel dveře a odvedl mě chodbami ke kuchyni. Bylo sice časně, ale už tu pracovala spousta lidí. Místnost byla vybavená moderním zařízením. U stěn stály plotny a trouby vedle polic s talíři a hrnci. Na velkém stole ležely kuchařské knihy. Muži a ženy v uniformách hnětli těsto, připravovali vejce a krájeli ovoce i zeleninu. Z davu vyčnívala vysoká žena s oválným obličejem a vlnitými hnědými vlasy. V tmavých šatech a s bílou zástěrou vyzařovala autoritu. Právě mluvila s nějakým mužem u černého kamenného dřezu. Když mě uviděla, odmlčela se a přistoupila ke mně.

„Vy jste určitě slečna Ritterová,“ řekla.

„To jsem.“ Potřásla jsem jí rukou. „Vy jste slečna Schultzová?“

„Ano. Vůdcova dietetička a kuchařka.“ Přejela mě zkoumavým pohledem. „Co vám řekli o vaší práci?“

Pokrčila jsem rameny. „Nic.“

„Pojďte se mnou do kanceláře. Budete bydlet tady ve východním křídle, abyste byla nablízku mně, zaměstnancům kuchyně a ostatním ochutnávačkám.“

Nerozuměla jsem. Vešly jsme do chodby s řadou dveří. My jsme zamířily hned k prvním. Odemkla je a vstoupily jsme do malé místnosti. Kuchařka si svlékla zástěru a sedla si za stůl, já jsem se posadila na židli pro hosty. Okno mířilo k severu, stejným směrem jako Berghof, a nabízelo široký výhled na Untersberg. Slečna Schultzová se ke mně otočila a složila ruce do klína.

„Vybrali jsme vás,“ začala, „já a kapitán Karl Weber, důstojník SS, který zajišťuje bezpečnost mých zaměstnanců. Jste jedna z patnácti.“

Zavrtěla jsem se na židli. „Patnácti čeho?“

„Ochutnávaček, které pracují pro vůdce na jeho ústředí.“

„Ochutnávaček?“ Netušila jsem, o čem to mluví. „Asi byste mi měla vysvětlit, co to znamená.“

Podívala se na mě jako učitelka, kterou zklamal nedovtipný student. „Budete ochutnávat vůdcovo jídlo. Nabízíte svoje tělo jako oběť Říši pro případ, že by pokrm byl otráven.“

Zatajila jsem dech. Její slova mě šokovala. Kuchařka si zřejmě všimla mého rozrušení, protože se natáhla přes stůl a vzala mě za ruku.

„Není důvod k panice,“ uklidňovala mě. „Povím vám upřímně, že vůdce je otráven přímo posedlý. Myslí si, že ho Britové chtějí otrávit – podle mě to zní velice shakespearovsky. Proč by se uchylovali k takovému středověkému postupu, když by stačila jediná dobře mířená kulka? Mohl

by ho otrávit i jeho osobní lékař, ale léky neochutnáváme. Pravděpodobnost, že budete otrávena, je malá. Koneckonců všichni ochutnáváme jídlo už při vaření.“ S pobaveným pohledem dodala: „Asi je to ale možné. Zřejmě nejste připravená na takovou upřímnost, ale musíte znát pravdu.“

„Proto jsem byla vybrána pro civilní službu?“

Opřela se a vrátila se k věčnému výrazu. „Ano. Reichsbund se podle všeho domnívá, že na tuto pozici máte kvalifikaci. Je to velká čest.“

Nevěděla jsem, jak odpovědět, a tak jsem jen hlesla: „Asi ano.“ Vzpomněla jsem si na strýce Willyho a napadlo mě, jestli by byl hrdý na moje postavení. Dostala jsem se sem na jeho doporučení.

„Budete pracovat se mnou,“ vysvětlovala kuchařka. „Pokud budete odvádět dobrou práci, mohla byste plnit další úkoly, například vést účetnictví kuchyně. To je taky důležité. Máme tu možnost pěstovat si vlastní suroviny – ve sklenících, které taky poznáte.“ Odmlčela se a zahleděla se mi do obličeje. „Jste hezká. Je tu dost atraktivních mužů, aby zaměstnali koketní dívku. Intimní styky s důstojníky a ostatními zaměstnanci nedoporučuji. Máme tu filmy, občas tanec, ale musíte si pamatovat, že sloužíte vůdci. Váš osobní život tady nic neznamena.“

Zachvěla jsem se. *Můžu tu zemřít.* Ani bombardování Berlína mě nepřimělo tak brutálně si uvědomit vlastní smrtelnost. Pomyšlení, že možná zemřu pro Hitlera, mě ohromilo. Uvázla jsem v nevědomky nastražené pasti. Rodiče mě poslali pryč, strýc Willy zatahal za nitky a já teď mám zaměstnání, které může vést k mé smrti. Myšlenky mi běžely jako o závod – uvažovala jsem, jak bych se mohla dostat z Berghofu. Ale kam bych jela?

Kuchařka vstala a já si vedle její postavy připadala maličká. Podle všeho mi dokázala číst myšlenky. „Být vámi, konečné rozhodnutí bych neuspěchala. Pokud toto místo odmítnete, může to mít vážné důsledky. Možná už nikdy nese-

ženete práci. Jak jsem říkala, riziko je malé. Po válce budete za svou službu Říši odměněna.“ Zvedla zástěru. „Musím se vrátit do kuchyně.“ Odhrnula mi vlasy, které se mi svezly na levou líc, a otevřela dveře. „Kapitán Weber měl pravdu. Jste hezká – jiným způsobem. Možná proto vás vybrali. Chce s vámi mluvit. Počkejte tady.“

Nechala mě sedět v kanceláři samotnou. Předklonila jsem se, zakryla si obličej rukama a čekala jsem na důstojníka SS. Během několika dnů se můj život zásadně změnil – z obyčejné německé dívky jsem se stala osobou důležitou pro Říši. Z toho osudu se mi točila hlava. O smrti, natož pro Hitlera, jsem snad nikdy dřív neuvažovala. Nemohla jsem ale nic dělat, byla jsem jako zvíře chycené do pasti. Odmítnout znamenalo hanbu a posměch vůči mé rodině a možná bych na ni i přivolala výslechy. Mohla jsem jenom čekat a doufat v nejlepší.

O pár minut později se objevil pohledný důstojník.

„Jste hezčí než na fotkách,“ poznamenal, když se na mě podíval. Řekl to věcně bez jakékoliv sexuální narážky. Poděkovala jsem mu, ale s pramalým nadšením. Jak koneckonců můj vzhled souvisel s ochutnáváním jídla?

Kuchařka ho označila za „kapitána“. Insignie na uniformách SS mi mnoho neříkaly. Na obou stranách límečku měl výložky. Na jedné byly dva stříbrné blesky.

Světle hnědé vlasy s pěšinkou vpravo si česal z čela. Měl smyslná, nikoliv krutá ústa s výrazně vykrojeným horním rtem. Jeho kaštanové oči vyhlížely zpod dlouhých obočí, která se klenula jako oblouky po obou stranách nosu – jenž byl sám o sobě příjemný na pohled –, silného a vytvarovaného do jemné špičky. Snad jedinou vadu představovaly uši, příliš velké ve srovnání se zbytkem obličeje. Přitahoval mě, ale kterou ženu by nepřitahoval? Samozřejmě jsem věděla, že to je nebezpečné. Mohl mě nechat zastřelit právě tak snadno jako mě sevřít v náručí.

„Vybrali vás pro nebezpečnou práci,“ konstatoval.

Dívala jsem se, jak si sedá na kuchařčinu židli a vytahuje krabičku cigaret, ale když tu nenašel popelník, zase ji vrátil do kapsy.

„Já jsem o ni nežádala,“ odpověděla jsem. „Teprve před deseti minutami jsem se dozvěděla, co obnáší.“

Opřel se. „Můžete vždycky odejít. Vůdce není bez citu. Mnozí sem přišli a zase odešli.“

„To si nepřēju,“ řekla jsem. Doufala jsem, že překonám vlastní obavy. Co jiného bych dělala? Reina by nebyla ráda, kdybych skončila zpátky u ní. „Potřebuju práci. A kromě toho mi bylo sděleno, že najít jiné zaměstnání pro mě může být nemožné, pokud opustím Berghof.“

Podal mi ruku. „Rozumím.“ V očích mu zasvítila účast, jako kdyby chápal mou neutěšenou situaci. „Jmenuji se Karl Weber. Jsem důstojník bezpečnostního oddílu určeného k dohledu nad kuchyní a jídlem. Není to zrovna vzrušující práce, ale asi jsem si ji zasloužil. Bojoval jsem v Polsku a Francii. Boje byly docela těžké, ale ne tolik jako ty, které musejí podstupovat naše jednotky na východní frontě.“

„Byl jste zraněn?“

„Ne, měl jsem štěstí.“

Chvíli jsme seděli a já jsem nevěděla, co bych měla říkat. Můj osud zpečetil Reichsbund a já jsem s tím nemohla nic dělat. Odchod odtud by přivodil hanbu mým rodičům. Teta by mě možná vyhodila na ulici. Vzpomněla jsem si, že musím zavolat Willymu a Reině, abych jim řekla, co dělám. „Smím si zatelefonovat? Mám tuhle výsadu?“

Zasmál se. „Nejste vězeňkyně. Jistěže si smíte zatelefonovat. Nicméně všechny telefonické hovory na Berghofu jsou monitorovány. Tady nemáte žádné soukromí. Komu si přejete zavolat?“

„Slíbila jsem tetě a strýci, že jim řeknu, kde jsem.“

„Nedělejte si starosti. Oni i vaši rodiče byli informováni, že jste ve vůdcových službách. Všechny to potěšilo, nicméně nevědí, co přesně budete dělat. Nedoporučoval bych vám,

abyste jim to prozrazovala. Taky teď bude nejlepší, abyste s lidmi mimo Berghof komunikovala jen v omezené míře.“

„Nemám mnoho přátel, se kterými bych potřebovala mluvit, ale mám ignorovat i svoje rodiče?“

Zahleděl se na mě a předklonil se. „Slečno Ritterová, pochopte, prosím, několik skutečností ohledně své práce. Zaprvé, jste pod mým a kuchařčiným velením. Důležitější ale je, že sloužíte vůdci třetí říše. Zadruhé, váš život od tohoto okamžiku nikdy nebude stejný jako dřív. Zatřetí, jestli si přejete odejít, musíte tak učinit hned, protože až opustím místnost, nebude cesty zpět.“ Upřeně se na mě zadíval. „Nejste ve straně, že ne?“

Zavrtěla jsem hlavou. Členství ve straně jsem zjevně nemohla uniknout.

„Možná byste měla být.“ Vyhlédl z okna k horám, jejichž barva se na ranním slunci měnila z nachové po tmavě zelenou. Aniž by se otočil zpátky ke mně, pokračoval: „To já jsem vás vybral. Kuchařka chtěla jinou dívku, ale trval jsem na vás.“

„Kuchařka?“

„Slečna Schultzová. Zvolila by jinou, ale já jsem ve vás rozeznal něco zajímavého. Nedokážu to vysvětlit. Nechápal by mé důvody. Ale když jsem se s vámi teď setkal, uvědomuji si, že jsem se nemýlil. Jinak bych trval na vašem odchodu.“ Obrátil se ke mně.

Zavrtěla jsem se. „Měla bych se cítit polichocena?“

Stiskl rty. „Ne, měla byste se bát o život. Ale vím, že jste pro tuto práci vhodná. Rozumím vám a časem se navzájem poznáme.“

Postavil se přede mnou do pozoru a prkenně zvedl pravici. „Sieg Heil!“

Taky jsem vstala, ale neoplatila jsem jeho gesto ani jsem nic neřekla. Kupodivu jsem se cítila pošpiněná, jako kdyby mě Reichsbund a kapitán Weber obalamutili. Vrhhl na mě pohled, nikoliv zlostný nebo káravý, ale zamyšlený. Dával najevo

pramalé emoce – podle všeho přijal, že mě politika ani válka nezajímají.

„Použijete ten pozdrav, až bude třeba,“ řekl věcně. „Určitě víte jak.“ Nacistický pozdrav se používal všude. Otevřel dveře a nechal mě samotnou.

Několik týdnů jsem se učila, jak vypadá běžný provoz kuchyně. Drhla a myla jsem hrnce, pomáhala jsem servírkám nosit jídlo, čistila jsem plotny a lednice a se zájmem jsem sledovala, jak kuchaři připravují jídlo. Kuchařka se rozesmála, když jsem se jí zeptala, jestli tu je Hitler. „Jistě,“ odpověděla. „Proč bychom se jinak tolik snažili? Pro Bormanna ani Göringa bychom to nedělali. Ti mají vlastní šéfkuchaře. A rozhodně bychom se tolik nesnažili pro nějakého nevýznamného úředníka.“

Kapitán Weber kontroloval téměř denně moje pokroky. Kuchyně byla dost malá, abychom se vídali docela často. Mnohokrát stál opodál a sledoval mě a kuchařku, dokud ho podrážděně a s káravým pohledem nevykázala z místnosti.

„Určitě máte na práci důležitější věci než ztrácet čas s námi.“

Usmál se a odpověděl, že se chtěl ujistit, jestli je v kuchyni vše v souladu s vůdcovými vysokými standardy.

Věděla jsem, že je to z jeho strany jen záminka, jak se dostat do mé blízkosti. Má hlava i srdce se otáčely k němu, kdykoliv se objevil v místnosti. Bylo těžké soustředit se na práci, když opodál stál ten pohledný kapitán. Užívala jsem si jeho pozornost.

Kuchařka mi dala řadu pokynů: Nikdy bych neměla po Berghofu chodit sama, měla jsem mluvit, jen pokud budu oslovena, a nikdy nerušit nebo nepřerušovat rozhovor, zejména s vůdcem – pokud ho vůbec potkám, což by byla podle kuchařky vzácnost. Taky mě upozornila, že příslušníci SS jsou všude a vědí o všem, co děláme, včetně našich

osobních zvyklostí. To mě rozrušilo natolik, že jsem se cítila nesvá při každé návštěvě toalety a prohledávala jsem stěny a stropy, jestli nenajdu mikrofon.

Často se poblíž zdržoval esesák, kterého jsem znala jako plukovníka v Leibstandarte. Měl příjemný obličej s kulatýma modrýma očima, hranatou čelistí a hlubokým důlkem na bradě, nicméně jakýkoliv náznak přátelskosti u něj hatila ledová neproniknutelnost. Všichni v kuchyni si od něj udržovali odstup, pokud ho přímo neobsluhovali.

„Držte se od něj dál,“ varovala mě kuchařka. „Ten by udal vlastní matku.“

Nebyla jsem si jistá, proč mě varuje. Možná se nějaký zaměstnanec kuchyně dostal s plukovníkem do maléru. Neptala jsem se. Maskovala jsem svou nechuť k němu a snažila jsem se mu vyhýbat.

Mou spolubydlící byla mladá žena z Mnichova. Jmenovala se Ursula Thalbergová a na Berghofu pracovala už několik měsíců. Měla oválný obličej rámovaný plavými loknami. Byla společenská a žoviální a při řeči se často usmívala. Jako u většiny z nás se její politické názory odvíjely od toho, co věděla o straně z říšských novin a rozhlasového vysílání. Víc se zajímala o program „Víra a krása“, dobrovolný plán podporovaný Říší, který z nás měl udělat modelové Němky, než o politiku. O tom programu jsem věděla, ale nezaujal mě. Ursula a já jsme většinou mluvily jen o horských procházkách a za příjemného počasí jsme venku cvičily gymnastiku. Ursula byla taky ochutnávačka.

Náš pokoj byl malý, ale pohodlný, se dvěma postelemi, stolem, židlí a telefonem. Na policích stálo několik knih a suvenýrů a ve skříni visely naše uniformy a civilní šaty. Vycpaná opice si našla domov na mém polštáři.

Ursula kouřila, ale jenom když se nebála, že ji přistihnou. Kuchařka říkala, že Hitler silně odrazuje muže i ženy

u sebe ve službě od kouření. Jednou večer, nedlouho po našem seznámení, Ursula zhasla světlo, otevřela okna a vyfukovala kouř pod okenním parapetem, zatímco jsme si povídaly. Ještě jsem nezačala s ochutnáváním a měla jsem plno otázek.

„Nebojíš se otravy?“ zeptala jsem se.

Zasmála se. „Ani ne. Jsem příliš mladá na smrt. Kromě toho je vůdce skvěle chráněný, kdo by ho mohl otrávit? Zrádce by byl okamžitě odhalen a zemřel by hroznou smrtí.“

Její nenucenost mě ohromovala. „Jaké to je, být ochutnávačkou?“ Toužila jsem zjistit o své práci víc, navzdory otřesné možnosti, že budu otrávena. Čím víc se dozvím, tím menší bude pravděpodobnost, že zemřu.

Ursula potáhla z cigarety, rozhrnula závěsy s květinovým vzorem a vyfoukla kouř z okna. „Skoro nic na tom není. Kuchař nabere vzorky z každého chodu. Odebírá je z různých míst na talíři, nejen z jednoho. Několik z nás ochutná jídlo a pak čekáme. Někdy taky pijeme, pokud se otevře nějaká láhev. Musíme jíst hodinu před vůdcem, pro případ, že...“

„Nikdo nezemřel?“

„Ne, ale několika ochutnávačkám se udělalo špatně.“ Zasmála se a dodala: „Podle mě jejich nemoc způsobili vojáci, se kterými se předchozí večer líbaly. S jídlem nic není. Viděla jsi to. Ze skleníků se sem dostávají jen ty nejlepší suroviny a vždycky se upravují tím nejskvělejším způsobem. Když se nad tím zamyslíš, máme štěstí, že se nemusíme starat o přiděly jako zbytek země.“

Posadila jsem se na postel a objala svoji plyšovou opici.

„S tou hračkou vypadáš směšně,“ poznamenala Ursula.

Vyhodila jsem opici do vzduchu a zase ji chytila do náruče. „Já vím, ale připomíná mi domov a rodinu.“

„Mně se po Mnichově nestýská. Tady to miluju.“ Zachmuřila se a ztišila hlas. „Kolik toho víš o válce?“

Zavrtěla jsem hlavou. „Málo – jenom to, co slyšíme z rozhlasu a čteme v novinách.“

Ursula znovu potáhla z cigarety. „Vojáci ti ledacos řeknou, obzvlášť když jsi hezká, ačkoliv by neměli.“ Zamrkala. „Vím, že vyhraje, ale šíří se zvěsti, že Spojenci a naši východní nepřátelé postupují. Podle některých je jenom otázka času, než Německo padne.“ Zahrozila mi prstem. „Ale nešír to dál.“

Věřila jsem, že válka proti Spojencům může skončit patem, ale o prohře jsem navzdory otcovým negativním pocitům nikdy neuvažovala. Pomyšlení, že bychom měli co do činění s hordou nepřátel, mě mrazilo. Mimoděk jsem se přitiskla ke stěně a Ursula si všimla mého neklidu.

„Co si o takových hovorech myslí plukovník?“ nadhodila jsem.

„Ten je nebezpečný,“ připustila Ursula. Sáhla pod postel, vylovila popelník a típla cigaretu. Pokoj vyplnil pach spáleného tabáku. Ursula zamávala rukama, aby dým vyhnala z okna. Vyhlédla ven. „Kdyby mě přistihl, jak kouřím, okamžitě by mě nahlásil.“

„Začínám si připadat jako ve vězení,“ poznamenala jsem, ačkoliv jsem neměla tušení, jak vypadá skutečné vězení.

Ursula pokrčila rameny. „Neboj. Brzy tě čeká lekce z jedů. Je hodně zajímavá. Kuchařka je dobrá učitelka. Naučíš se je poznávat zrakem, chutí i čichem.“

„Chutí?“ zeptala jsem se. Uvažovala jsem, jak je to možné.

„Dostaneš jenom ždíbíček. Na olíznutí špičky prstu. Ne tolik, aby tě to otráвило – aspoň u většiny jedů.“

Zachvěla jsem se. Chtěla jsem změnit téma. Na jeden večer jsem se dozvěděla až dost. „Nechceš dnes večer něco podniknout? Nedokázala bych usnout.“

Ursule se rozzářily oči a mě napadlo, jestli ve skutečnosti taky nechtěla jít někam ven. „Chystala jsem se číst, ale pojďme se místo toho projít. Už je moc pozdě na film v kině, ale kasárna SS jsou nahoře na kopci.“ Načechrala si vlasy a prohlédla se v kapesním zrcátku.

Oblékly jsme si kabáty a prošly východním křídlem Berghofu. Strážný u dveří, kde mě vysadil řidič, nám kývl na pozdrav. „Dobry večer,“ řekla Ursula. Zнала mnoho vojáků. Jelikož jsme se pohybovaly v bezprostředním okolí našeho ubytování, nemusely jsme ukazovat doklady. Ursula mi prozradila, že kdybychom chtěly zajít někam dál, SS by nás vyslechlo.

Kasárna stála na kopci jihovýchodně od Berghofu. Čtyři hlavní budovy byly postaveny kolem ústředního prostranství, kde probíhala pořadová cvičení a přehlídky. Ursula říkala, že plno mužů bude ještě vzhůru a že mě několika z nich představí. Obešly jsme kasárna a rozhlížely se po okolí. Budovy byly zatemněné. Tu a tam vánek zvedl žaluzii a do tmy probleskla teplá nažloutlá záře, která ale zmizela právě tak rychle, jako se objevila. Kráčely jsme v mléčném světle měsíčního srpku prosvítajícího mezi hedvábnými oblaky.

Po chvíli jsme narazily na hlouček vojáků, kteří stáli poblíž rohu jižních kasáren. Všimly jsme si jich podle tmavých obrysů a oranžově žhnoucích cigaret. Smáli se, ani si neuvědomovali, že tu jsme. Dva byli bez košil a bot, jen v kalhotách, které jim držely šle přehozené přes nahá ramena. Když jsme k nim přistoupily, přátelsky nás pozdravili, zasalutovali a jeden z nich se natáhl k Ursule a políbil jí ruku, ke značnému veselí ostatních. Ursula mi ho představila jako Franze Fabera. Byl to blondýn se širokým úsměvem, o pár centimetrů vyšší než Ursula. Po levé tváři se mu táhla jizva. Ursula a Franz úplně zapomněli, že nikoho neznám. Ostatní muži se vzdálili a nechali mě rozpačitě postávat s jejich dvojicí. Nechtěla jsem je rušit, a tak jsem poodešla dál na nádvoří. Náhle mě někdo zavolal jménem.

Otočila jsem se a uviděla kapitána Webera. Byl jedním z mužů bez košil a bot, ale mezi ostatními jsem si ho nevšimla. Zarděla jsem se rozpaky, protože jsme s Ursulou vyrušily jejich shromáždění. Přitáhla jsem si límec těsněji ke krku.

„Je krásný večer, vidíte?“ Podal mi ruku.

Zdvořile jsem mu s ní potřásla a přikývla jsem. „Šly jsme na procházku se slečnou Thalbergovou.“ Podívala jsem se na hodinky. „Měly bychom se vrátit do Berghofu. Omlouvám se za vyrušení.“

„Nesmysl.“ Zamnul si ruce. „Je příliš chladno na to, abychom tu stáli takhle pod měsícem. Nešla byste na chvíli dál?“

„To by se kuchařce nelíbilo. Myslím, že by to označila za bratříčkování.“

Zasmál se. „S kuchařkou si nedělejte starosti. Tu zvládnu.“

Nikdy jsem nebyla v kasárnách a nebyla jsem si ani jistá, jestli bych tu být měla, ale jak jsem mohla odolat kapitánovu pozvání? Neměla jsem se k čemu vrátit, jen do liduprázdného pokoje. Ursula a její společník stáli tam, kde jsem je nechala. Mávala jsem rukama, dokud jsem neupoutala její pozornost, a pak jsem ukázala na Karla. Okamžitě pochopila a odpověděla zamáváním. Kapitán mě nasměroval ke vchodu do kasáren. Jeho soukromý pokoj byl jen o kousek dál. Otevřel dveře a vstoupili jsme dovnitř.

Měl malý pokoj, podobný tomu, kde jsme bydlely já s Ursulou, ale na rozdíl ode mě kapitán Weber žil sám. Okno zakryté černým závěsem kvůli zatemnění směřovalo k nádvoří. Byla tu postel, stůl a dostatek prostoru na stěně i na policích, aby tu měl vystavená osvědčení, medaile a trofeje získané během studia a služby Říši. Sako od uniformy měl pověšené na dveřích a naleštěné černé boty postavené u nohou postele.

Pokradmu jsem ho koutkem oka sledovala, abych si užila pohled na jeho tělo, než si natáhl bílou košili a zapnul ji zhruba na polovinu knoflíčků. Měl ploché břicho a široký hrudník i ramena. Vybídl mě, ať se posadím na židli ke stolu, a sám si sedl na postel. Sáhl po cigaretách, ale rozmyslel si to. „Snažím se přestat. Není to zdravé.“ S úsměvem se opřel, jako kdybychom byli nejlepší přátelé.

„Nečekala bych, že dovolíte vašim mužům kouřit venku.“ Ukázala jsem ke stropu. Naše sousedka paní Horstová říkala, že bombardéry mohou využít světélka cigaret k zaměření cíle. Tehdy jsem si myslela, že mluví nesmysly.

„Nenutím je to tak přísně dodržovat. Kdo ví, jak dlouho tu kdokoliv z nás bude. Spojenci navíc nelétají až sem – zatím.“

Zírala jsem na něj a nevěděla jsem, co mám říct.

„Jak se vám líbí na Bergu?“ zeptal se nakonec a ukončil rozpačité ticho.

„Na Bergu?“ Tohle slovo jsem neznala.

„Všichni, co tu pracují, mu říkají Berg, obzvlášť pokud máte ráda šéfa.“

„Je to prostě práce.“ Složila jsem ruce do klína. „Ještě jsem nechutnávala. Jsem trochu nervózní.“

„Nebudte. Jak se vám vede?“

„Dobře. Seznámila jsem se s většinou zaměstnanců. Vůdce má mnoho kuchařů.“

„Ano. Jednoho má obzvlášť v oblíbě – chlápek, kterého odvedl ze sanatoria. Kuchařka na něj žárlí, ale Hitler zbožňuje jeho vejce.“

Překvapilo mě, že kapitán nazýval vůdce jménem. Znělo to velice neformálně a neuctivě, ale nevšímala jsem si toho a řekla jsem: „Viděla jsem slečnu Braunovou a její přátele na procházce se psy.“

„Ano, s jejími teriéry, Negusem a Stasi. Od půlnoci jsou ve Velkém sále se všemi pozvanými hosty, zatímco Blondi musí čekat jinde. Hitler prosí Evu, aby pustila Blondi dál, ale ta to nedovolí, pokud tam jsou její mazlíčci. Slyšel jsem, že Eva Blondi pod stolem kope.“ Uchichtl se.

„Koho kope?“ Vůbec jsem nechápala, o čem to Karl mluví.

„Blondi. Hitlerova německého ovčáka.“

Rozesmála jsem se. Konečně to dávalo smysl. Viděla jsem Hitlerovu fenu, když se venčila s jeho komorníkem.

Bylo to krásné zvíře, které se chovalo k většině lidí přátelsky. Vozili ji ve Volkswagenu Cabrioletu určenému pro říšské vedení.

Karl na okamžik vyhlédl zpoza závěsu. „Ursula a Franz si pořád povídají. Vlastně nejde jenom o rozhovor, ale nechci je špehovat. Znají se z Mnichova od dětství. Jsou zamilovaní.“ Opřel si polštář o zeď a natáhl se na postel. Ve světle lampy mu jiskřily oči. Měla jsem pocit, že jimi nahlíží přímo do mého nitra a vyvrtává mi otvory do duše. Ošila jsem se. Cítila jsem se nesvá z toho, že jsem v pokoji s důstojníkem, kterého podle všeho nezajímá jen rozhovor. „Co si myslíte o Evě?“ zeptal se a dodal: „Víte, kdo to je?“

Zavrtěla jsem hlavou. „Vůdcova přítelkyně?“

„Všichni se domníváme, že je víc než to, ale většina Němců ji nezná.“

Váhala jsem s odpovědí na otázku, co si o ní myslím, protože jsem se obávala, jestli náhodou není jejím tajným obdivovatelem. Neznala jsem kapitána dost dobře, abych věděla, proč mi klade takové otázky. Všichni si musejí dávat pozor na jazyk, když mluví s důstojníkem SS; nebo jsem si to aspoň myslela, zejména po té události ve vlaku. Otec říkal, že slova jsou v dnešní době stejně cenná jako zlato a měla by se odměřovat s velkou opatrností. Matka horlivě dodržovala stranickou linii a snažila se říkat ty správné věci. Odpověděla jsem vyhybavě: „Neslyšela jsem o ní, než jsem přijela sem. Je hezká a nosí módní šaty, které jí sluší. Její šperky vypadají nákladně.“

Karl se ušklíbl. „Převléká se skoro každou hodinu, zatímco zbytek Německa...“ Zrudl a odvrátil ode mě pohled. Dlouho nepromluvil. Uvažovala jsem, jestli nemám odejít.

„Omlouvám se,“ řekl. „Měl bych si nechávat svoje názory pro sebe, ale někdy je těžké uchovávat si pozitivní přístup vzhledem k tomu, jak se všechno vyvíjí.“

„Proč?“ zeptala jsem se. Nic z toho, co jsem slyšela, s výjimkou Ursuliny dřívější poznámky, mi nedávalo důvody

k obavám ohledně války; bylo zvláštní, že o tom kapitán vůbec začínal.

„Vás politika nezajímá, vidíte?“

Zavrtěla jsem hlavou. „Ani ne.“

„Se mnou můžete mluvit upřímně. Naše konverzace neopustí tuto místnost.“

Zahleděla jsem se mu do očí, do jejich hlubin, abych dokázala posoudit pravdivost jeho slov. Viděla jsem v nich vážnost a upřímnost, ale stejně jsem měla pocit, že bych si měla dávat pozor na pusy. „Upřímně řečeno si dělám větší starosti o svoje rodiče než o sebe. Nejdřív pro mě válka moc neznamenal, o nic víc než pro ostatní dívky v Berlíně. Slyšeli jsme, že lidé na východě jsou naši nepřátelé. Ale teď se věci změnil, Spojenci nás začali bombardovat a je nedostatek jídla. Život je těžký.“ Odvrátila jsem pohled. Bála jsem se položit svou následující otázku. „Prohráváme?“

Slyšela jsem, jak se na posteli pohnul. Když jsem se na něj znovu podívala, seděl a zíral na mě. „Uvědomujete si, že vaše otázka zavání velezradou?“

Jeho reakce mě ohromila. „Zeptala jsem se, protože to chci vědět. Asi bychom neměli nikdy mluvit o možnosti prohry ve válce, ale řekl jste mi, že vám můžu věřit. Kromě toho, kdybych byla zrádkyně, dělala bych vůdci ochutnávačku?“

Zvedl se z postele. „Jakou odpověď chcete? Říšskou, nebo pravdivou?“

„Pravdivou.“

Usmál se. „Otipoval jsem vás správně. Ale odpovím vám později. Brzy budeme muset zhasnout. Měl bych vás doprovodit do vašeho pokoje. Už tak jsem riskoval, když jsem si sem přivedl ženu.“ Zvedl závěs a vyhlédl ven. „Ursula a Franz zmizeli.“

„Můžu dojít zpátky sama.“

Pokrčil rameny a podal mi ruku. Potřásla jsem mu s ní.

„Nevím, jestli byl dobrý nápad, že jsem přišla,“ řekla jsem a otevřela jsem dveře do spoře osvětlené chodby.

Karl se dotkl mého ramene. „Pojďte se mnou na promítání filmu. Vybírá je Eva. Vidáme je dřív než veřejnost. Často jsou z Ameriky. Hitler se na ně nedívá, protože si myslí, že by se říšský vůdce neměl bavit, když země trpí. Jediné filmy, které sleduje, jsou bezútesné záznamy jeho proslovů, aby si vylepšil řečnické umění.“

To mě překvapilo. „V tom je nejlepší.“

Kapitán přikývl.

Na okamžik jsem se zamyslela nad jeho nabídkou. „Ráda přijmu vaše pozvání. Myslím, že by mi to kuchařka dovolila.“

„Jistěže ano.“ Když jsme kráčeli chodbou, držel se těsně u mě. U východu z kasáren se lehce uklonil. „Připomněl bych vám, že i důstojník SS je člověk. Dobrou noc, slečno Ritterová.“

Srdce mi bušilo o něco rychleji, když jsem vycházela na nádvoří. Projevil o mě kapitán zájem? Neodvažovala jsem se na to myslet. To, že mě fyzicky přitahoval, nebyl důvod, abych mu důvěřovala.

Měsíc vystoupal výš na nebe a teplota o pár stupňů poklesla. Do tváří mě štípal studený vítr, když jsem pospíchala zpátky k Berghofu. Službu měl pořád stejný strážný, který nás pustil ven, ale teď s ním ve stínu stál další esesák. Když jsem se přiblížila, uvědomila jsem si, že to je plukovník, před kterým mě kuchařka a Ursula varovaly. Přistoupil ke mně a oslovil mě: „Smím vidět vaše doklady?“

„Nemám je u sebe,“ odpověděla jsem. „Řekli mi, že je nebudu potřebovat.“

„Měla byste je mít u sebe pořád, slečno Ritterová,“ upozornil mě plukovník. „Rozepněte si kabát.“

„Vy mě znáte?“ zeptala jsem se a poslechla ho.

Jeho studené ruce mi přejely po těle. Uspokojeně mi ukázal ke dveřím. „Jistě.“ Jeho tón byl stejně temný jako stíny na jeho obličeji.

Vrátila jsem se do prázdného pokoje a připravila se do postele. Franz a Ursula do sebe zjevně byli beznadějně zami-